THL:n lausunto Hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi sosiaalisesta luototuksesta annetun lain muuttamisesta (HE 136/2022 vp)

Sosiaali- ja terveysvaliokunta
4.10.2022

thl

Sote-uudistus
Tulevaisuuden
sosiaali- ja terveyskeskus

Sosiaalisen luototuksen tavoitteet

- THL pitää tärkeänä ylivelkaantumisen ennaltaehkäisyä, jota sosiaalisen luoton käyttö voi parhaimmillaan olla.
- Sosiaalisen luototuksen käyttö voi parantaa velallisten mahdollisuuksia saataviensa maksamiseen.
- THL keskittyy lausunnossaan arvioimaan esityksen vaikutuksia ylivelkaantumisen vähentämiseen ja sitä, millaisia muutoksia esitys tuo toteutuessaan hyvinvointialueiden sosiaalityöhön

Lakiesityksen arviointia: + hyviä puolia

Asiakas

- Parantaa sosiaalisen luototuksen saamista.
- Mahdollisten vapaakuukausien ja maksuvapautusten osalta saattaa vähentää esimerkiksi turvautumista viimesijaiseen toimeentulotukeen
- Siirtäminen hyvinvointialueiden vastuulle lisäisi alueellist.a yhdenvertaisuutta, koska palvelua on jatkossa saatavilla koko manner-Suomessa.

Viranomaiset

- THL pitää hyvänä myös ehdotusta, että sosiaalisen luototuksen luottopääoman menoihin myönnettäisiin valtion avustusta.

- Huomioitavaa

- **Asiakas**
  - Ehdotus antaisi päätösvallan hyvinvointialueille määritellä sosiaalisen luoton perusteet lainsäädännön reunaehdot huomioiden → sosiaalisen luoton tarpeessa olevat henkilöt tulisivat olemaan eri hyvinvointialueilla myös jonkin verran eriarvoisessa asemassa keskenään.
- **Viranomaiset**
  - Muutosten yhteenlaskettu resurssitarve sosiaalihuollossa kaipaa siten tarkempaa selvittämistä, jotta esitettyihin parannuksiin kyetään vastaamaan lainsäätäjän edellyttämällä tavalla.

Suosituksia

- Sosiaalista luototusta olisi järjestettävä hyvinvointialueella sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisena kuin alueella esiintyvä tarve edellyttäisi
  - **edellyttää hyvinvointialueilta seurantaa ja ylivelkaantumisen ja toimeentulotuen käytön seurannan indikaattoreita.**
  - **yhteys (tuleviin) toimeentulotuen alueellisiin neuvottelukuntiin** on tärkeä, jotta talousvaikeuksien syitä ja kokonaisuutta voidaan seurata ja arvioida alueilla.
- Ehdotuksen mukaan luotonhakijalle ja luotonsaajalle tulee tarvittaessa järjestää taloudellista neuvontaa ja ohjausta sosiaalisen luoton myöntämisen yhteydessä ja takaisinmaksuajan kuluessa. **On suotavaa, että henkilökohtainen keskustelu sosiaalihuollon ammattihenkilön kanssa olisi osa luoton hakemisen ja käyttämisen prosessia.**

Yhteystiedot

- **Minna Kivipelto**

YTT, dos., tutkimuspäällikkö
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
029 524 7760
etunimi.sukunimi@thl.fi

@Minnakivipelto

